

Od 30. novembra do 6. decembra 2019

Cene električne energije še vedno rastejo, cene plina za podjetja nižje

Povprečna cena električne energije za gospodinjstva je v Sloveniji v tretjem četrtnetju 2019 znašala 0,17 EUR/kWh, kar je bilo za 3 % več kot v drugem četrtnetju 2019. Povprečna cena električne energije za poslovne odjemalce brez davka na dodano vrednost je v tretjem četrtnetju 2019 znašala 0,08 EUR/kWh. To je bilo za 1 % več kot v drugem četrtnetju 2019 ter za desetino več kot v 3. četrtnetju 2018. Na medletni ravni je bilo povišanja cen pri poslovnih odjemalcih največje v razredih srednje do visoke porabe (od 500 do 70.000 MWh), in sicer med 12 in 14 %.

Povprečna cena zemeljskega plina za gospodinjstva se je v tretjem četrtnetju 2019 glede na drugo četrtnetje 2019 zvišala za 2 % in je znašala 0,06 EUR/kWh. Povprečna cena zemeljskega plina za poslovne odjemalce brez davka na dodano vrednost je bila v tretjem četrtnetju 2019 za 4 % nižja kot v drugem četrtnetju 2019 (-4,4 % glede na 3. četrtnetje 2018); znašala je 0,03 EUR/kWh.

Stroški dela v 3. četrtnetju z zmernejšo rastjo

Stroški dela za dejansko opravljeno delovno uro so bili v Sloveniji v tretjem četrtnetju 2019 po začasnih podatkih povprečno za 3,2 % višji kot v tretjem četrtnetju 2018. Najizraziteje so se znižali v dejavnosti rudarstvo (za 9,0 %) in v dejavnosti poslovanje z nepremičninami (za 3,4 %), najizraziteje zvišali pa v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (za 15,6 %) in v dejavnosti gradbeništvo (za 12,2 %). Rast je bila nižja kot v predhodnih 2. četrtnetjih, ko je znašala 7,5 in 4,9 %. Ker podatki temeljijo na anketnem vprašalniku in vzorcu večjih podjetij je njihova zanesljivost nižja kot pri podatkih iz registrskih virov.

Novembrski podatki o globalnem avtomobilskem sektorju boljši

Kar nekaj ključnih indikatorjev globalnih nabavnih menedžerjev se je novembra izboljšalo, kar vliva upanje na izboljšanje trendov do konca leta v globalnem gospodarstvu. V segmentu avtomobilov in sestavnih delov se je proizvodnja povečala prvič po novembru 2018, sektorski PMI pa je porasel na vrednost tik pod 50. Sektorja hrane in pijače in gospodinskih izdelkov sta se na drugi strani okrepila najhitreje v zadnjih osmih oziroma 17-ih mesecih. Med sektorji, ki so se krčili, sta najbolj izrazito izstopala »surovine in rudniki« ter »papir in gozdarstvo«. Med osmimi največjimi sektorji se je najbolj povečala aktivnost v financah, telekomunikacijah in potrošniških dobrinah.

V ZDA in Evropi finančni in tehnološki sektor v ospredju

Ameriški anketni podatki o novembrski dinamiki po glavnih sektorjih so pokazali, da je podobno kot v svetu, moč sektorja potrošnih dobrin največja. To je skladno z večanjem števila delovnih mest in rastjo plač. Finance in tehnologija sta druga dva sektorja, ki imata od te faze gospodarskega cikla največ koristi. Segment zdravstvenih storitev je bil v ZDA najšibkejši. V Evropi je bil novembrski optimizem največji v bančnem sektorju, sektorju softwarskih storitev ter pri hrani in pijačah (edini z rastjo znotraj predelovalnih dejavnosti). Krčile so se dejavnosti rudarjenja, medijev, avtomobilov ter avtomobilskih delov. Stopnja krčenja v zadnji dejavnosti je bila sicer najnižja v zadnjem letu. Zaradi večjega padca zalog in manjšega padca pri novih naročilih pa si lahko v prihodnji mesecih zopet obetamo rast v tem sektorju.

Azijski jeklarji edini z rastjo

Največji svetovni uporabniki jekla so novembra znižali svoje nabavne aktivnosti, kljub blagi rasti proizvodnje. Zaloge končnih proizvodov so upadle že 19. zaporedni mesec, medtem ko se je število zaposlenih stabiliziralo. Med večjimi trgi so bile razlike v aktivnosti velike. V ZDA so poročali o prvem izboljšanju po juniju 2019, medtem ko so azijski jeklarji beležili le rahlo slabše pogoje kot v oktobru. V Evropi se poslovni pogoji že 12. zaporedni mesec slabšajo. Enega od signalov je podal največji svetovni jeklar Arcelor Mittal, ki naj bi se odrekel nakupu italijanskega jeklarja Ilva, ki zaposluje okoli 8.000 ljudi. Odločitev je deloma povezana tudi s spremembo na področju imunitete jeklarske družbe pri onesnaževanju, kar bi lahko za novega kupca pomenilo velike stroške investicij v zaščito okolja, katerih rezultat je v trenutnih gospodarskih razmerah ekonomsko vprašljiv. Z velikimi izzivi se sooča tudi nemški jeklar Thyssenkrupp, ki naj bi bil primoran izstopiti iz divizije dvigal. Ta konglomerat ima okoli 450 družb v 78 državah. V maju 2019 ni uspel združiti svojih jeklarskih divizij z Tata Steel, ker ni pristal na določene koncesije, ki jih je zahteval urad za varstvo konkurence. Velik pritisk na spremembo strategije podaja njegov drugi največji delničar- Cervian Capital, ki želi povečati vrednost družbe, katere tržna cena je na 16-letnem

dnu, zadolženost pa je visoka. ZDA so sicer napovedale uvedbo carin na uvoz jekla iz Brazilije in Argentine, vendar naj to ne bi bistveno poslabšalo delovanje globalnih verig vrednosti na področju jekla.

Trgovinske vojne v novi preobleki

V svetu je ocena poznavalcev, da se bodo trgovinske vojne preselile iz carin na druge ukrepe, ki bodo ovirale pošteno tržno igro med večjimi svetovnimi multinacionalkami. Tako kot je Francija napovedala uvedbo digitalnega davka, s katero bo obremenila predvsem ameriška podjetja, je ameriški predsednik v svarilo omenil uvedbo carin na francoske luksuzne izdelke kot tudi umik ameriškega sodelovanja v delovni skupini OECD, ki si prizadeva za poenotenje obdavčitve velikih multinacionalk, še posebej na področju nove ekonomije. Na ravni OECD predlog po zadnjih ocenah vključuje mehanizem za delitev globalnih dobičkov po ključu, ki ga predstavljajo kupci. Do sedaj veljavni principi za proizvodne družbe za storitvene niso povsem primerni. Drug princip, ki ga zagovarjajo ZDA, je uvedba minimalne obdavčitve družb, da bi ti prenehali s prenosom patentov in registriranih blagovnih znamk v davčno prijazna okolja. OECD pri tem navaja, da je že več kot 30 držav uvedlo digitalni davek, odsotnost mednarodnega dogovora pa bi lahko povečal verjetnost trgovinskih in celo davčnih vojn. Napetost med ZDA in EU-28 je visoka tudi na področju prenove svetovne trgovinske ureditve. WTO (svetovna trgovinska organizacija) zaradi odsotnosti potrditve novih sodnikov s strani ZDA ne bo mogla več zagotavljati delovanja pritožbenega sodišča, kar pomeni blokado okoli 45 primerov mednarodnih trgovinskih sporov. Tako se EU pripravlja na bilateralno arbitražo, kar pa sta do sedaj potrdili le Norveška in Kanada. Stanje, kakršno je, ZDA omogoča več proste roke pri oblikovanju lastnih predlogov o spremembah trgovinskih dogovorov s Kitajsko.

Nemška avtomobilska panoga vidi 2020 kot slabo leto

Večji nemški avtomobilski proizvajalci kot sta Audi in Mercedes sta napovedala zmanjšanje števila zaposlenih, saj tudi za naslednje leto ocenjujeta manjše povpraševanje po svojih vozilih. Nemško združenje avtomobilskih proizvajalcev je ocenilo, da se bo svetovna prodaja vozil v 2020 znižala za podoben odstotek kot v 2019 (za okoli 5 %). V Nemčiji se je od leta 2017 proizvodnja vozil znižala iz 5,6 milijona na 4,7 milijona, kar je predvsem posledica manjše prodaje vozil v tujini kot tudi stroškovno učinkovitejše proizvodnje v drugih državah srednje Evrope. Po ocenah združenja naj bi se zaposlenost zaradi strukturnih sprememb v 2020 in 2021 znižala za okoli 50.000 delovnih mest, pri tem pa ne omenjajo dobaviteljskih podjetij in družb, ki bodo s prehodom na elektro mobilnost morale tako odpuščati kot na drugo strani zaposlovati. Vsekakor lahko sklenemo, da se bo število enostavnih delovnih mest znižalo, delverige vrednosti pa bodo poskušale prevzeti platforme (za najem vozil, »car sharing« ipd.), proizvajalci baterij ter skrbniki njihovega vzdrževanja in ponudniki softwarskih rešitev pri upravljanju sodobnih vozil.

Dogodki v tekočem tednu: volitve v Združenem kraljestvu in ameriške carine

V torek, 10. 12., bo objavljen podatek o oktobrski dinamiki pri izvozu blaga in storitev kot tudi gibanju industrijske proizvodnje v Sloveniji. V Nemčiji bo objavljen indeks ZEW. V sredo, 11. 12., bo zasedal FED ter nas seznanil z morebitnimi spremembami pri usmeritvah glede vodenja monetarne politike. Pričakujemo, da bodo ohranili obrestno mero nespremenjeno pri 1,75 %. Dogodek tedna bo v četrtek, 12. 12., ko bodo v Združenem kraljestvu potekale parlamentarne volitve. Isti dan bo objavljen podatek o industrijski proizvodnji v EU in spremembah ECB pri obrestnih merah. V petek, 13. 12., bodo razkriti oktobrski podatki o vrednosti opravljenih del v gradbeništvu v Sloveniji. V nedeljo, 15. 12., bodo ZDA morebiti uvedle carine na kitajsko blago, morda pa bodo uvedbo preklicale ali pa potisnile rok implementacije v prihodnost. V splošnem se pričakuje, da bosta ZDA in Kitajska podpisali »prvo fazo« trgovinskega dogovora pred tem rokom, kar pomeni, da bi v tem tednu morali spoznati obrise tega dogovora.

Bojan Ivanc

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Izpod peresa glavnega ekonomista GZS

Semafor napovedi

Napoved 1: 90-odstotna verjetnost da FED na decembrskem zasedanju ohrani obrestno mero pri 1,75 % (NOVO).

Napoved 2: 70-odstotna verjetnost da bodo britanski konzervativci dobili večino v parlamentu (NOVO).

Napoved 3: 60-odstotna verjetnost za medletno rast opravljenih gradbenih del v oktobru (oktober 2019/oktober 2018) med 5 in 8 % (NOVO).